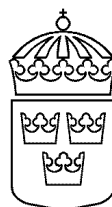

Jordbruksutskottets yttrande 1995/96:JoU1y

Förvaltningsmyndigheternas ledning

1995/96
JoU1y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 10 oktober 1995 berett övriga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 1994/95:150 (kompletteringspropositionen) bilaga 7 avsnitt 3 om förvaltningsmyndigheternas ledning. Inga motioner föreligger i ärendet.

Propositionen

I bilaga 7 till propositionen (s. 114 ff.) redovisar regeringen utgångspunkter och allmänna överväganden om förvaltningsmyndigheternas ledning. Enligt förslaget skall verksamhetens art och regeringens behov av att styra myndigheten på visst sätt vara utgångspunkten vid val av ledningsform. Som ledningsform för centrala förvaltningsmyndigheter skall regeringen välja enrådighetsverk eller styrelse. Såväl enrådighets- som styrelsemodellen bör vid behov anpassas till de särskilda förutsättningar som råder för den enskilda myndigheten. En styrelse kan ha ett helt eller ett med myndighetschefen delat ansvar för verksamheten inför regeringen. Riktlinjerna för val av ledningsform skall i princip tillämpas även på länsmyndigheter under en central chefsmyndighet.

I avsnitt 3.3 lämnar regeringen en redovisning departementsvis av vilka myndigheter som regeringen avser att ge ny ledningsform under år 1995 genom ändringar i myndighetens instruktion.

Förslaget innebär, såvitt avser myndigheter under Jordbruksdepartementet och Miljödepartementet, följande:

Jordbruksdepartementet

Statens jordbruksverk	Enrådighetsverk med insynsråd
Statens utsädeskontroll	Enrådighetsverk
Statens maskinprovningar	Enrådighetsverk
Statens veterinärmedicinska anstalt	Enrådighetsverk med insynsråd
Statens livsmedelsverk	Enrådighetsverk med insynsråd
Fiskeriverket	Enrådighetsverk med insynsråd

Miljödepartementet

Kemikalieinspektionen

Enrådighetsverk

Nuvarande styrelsemodell bibehålls för Statens naturvårdsverk, Statens strålskyddsinstitut och Statens kärnkraftinspektion.

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens överväganden när det gäller de allmänna principerna för förvaltningsmyndigheternas ledning. Som anförs i propositionen bör utgångspunkten vid val av ledningsform vara att regeringen utgår från myndighetens verksamhet och mål sådana de är fastlagda av riksdagen och regeringen och därefter väljer en ledningsform med den grad av styrning som bäst bedöms gagna verksamheten och de uppställda målen. Ledningsformen enrådighetsverk bör övervägas där det finns behov av en mer direkt och tydlig styrning av myndigheten och där politiska beslut måste genomföras utan fördröjning. Detta bör särskilt beaktas mot bakgrund av de ökade krav på styrning och samordning som medlemskapet i EU ställer på regeringen. Utskottet delar regeringens bedömning att modellen med enrådighetsverk bör kompletteras med ett av regeringen tillsatt insynsråd med demokratisk insyn som främsta uppgift i de fall ett sådant råd bedöms vara av allmänt intresse. Ledningsformen styrelse med fullt ansvar för verksamheten bör främst övervägas för myndigheter som arbetar under affärsliknande förhållanden eller har en verksamhet som innebär stort finansiellt och självständigt ansvar. Ett bibehållande av nuvarande styrelsemodell bör övervägas för myndigheter där en viss bredd och mångfald är önskvärd i verksamheten och det därför inte finns skäl för regeringen att närmare styra den.

Utskottet drar samma slutsatser som regeringen i fråga om valet av lämplig styrelseform för Statens jordbruksverk, Statens utsädeskontroll, Statens maskinprovningar, Statens veterinärmedicinska anstalt, Fiskeriverket och Kemikalieinspektionen. Utskottet vill särskilt framhålla att flera av de uppräknade myndigheterna bedriver ett omfattande och intensivt arbete i frågor som har samband med medlemskapet i EU. De ökade kraven på samordning och styrning i dessa frågor utgör starka motiv för

1995/96:JoU1y

att välja den ledningsform som anges i propositionen. Behovet av samhällelig insyn får anses tillgodosett genom förslaget att de större myndigheterna förses med ett insynsråd på det sätt som anges i propositionen. Från de synpunkter utskottet har att företräda vill utskottet således föreslå att riksdagen godkänner regeringens riktlinjer för förvaltningsmyndigheternas ledning.

1995/96:JoU1y

Stockholm den 26 oktober 1995

På jordbruksutskottets vägnar

Lennart Daléus

I beslutet har deltagit: Lennart Daléus (c), Sinikka Bohlin (s), Kaj Larsson (s), Leif Marklund (s), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Carl G Nilsson (m), Eva Eriksson (fp), Ann-Kristine Johansson (s), Maggi Mikaelsson (v), Åsa Stenberg (s), Eva Björne (m), Gudrun Lindvall (mp), Siw Wittgren-Ahl (s), Ola Sundell (m) och Marie Wilén (c).

Avvikande mening

Lennart Daléus (c), Maggi Mikaelsson (v), Gudrun Lindvall (mp) och Marie Wilén (c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet drar" och slutar med "förvaltningsmyndigheternas ledning" bort ha följande lydelse:

När det gäller valet av ledningsform för de myndigheter som redovisas under Jordbruksdepartementet och Miljödepartementet får utskottet anföras följande. Den modell som innebär att statliga myndigheter leds av en myndighetschef tillsammans med en lekmanastyrelse garanterar både den samhälleliga insynen och det medborgerliga inflytandet. Den verksamhet som bedrivs vid Statens jordbruksverk, Fiskeriverket och Kemikalieinspektionen omfattar viktiga och övergripande frågor om bl.a. resursanvändning och skydd för hälsa och miljö. Dessa frågor är av stort politiskt intresse och allmänintresse, och starka skäl talar för att regeringen väljer en ledningsform som garanterar samhällelig insyn och medborgerligt inflytande i verksamheten. Enligt utskottets mening bör de angivna myndigheterna, med hänsyn till arten och omfattningen av sin verksamhet, även i fortsättningen ledas av en myndighetschef tillsammans med en lekmanastyrelse. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

1995/96:JoU1y

Gotab, Stockholm 1995